

Annales Universitatis Paedagogicae Cracoviensis

Studia de Securitate et Educatione Civili VI (2016)

ISSN 2082-0917

Zagrożenia bezpieczeństwa społecznego z perspektywy uczestników III Ogólnopolskiej Studencko-Doktoranckiej Konferencji Naukowej *Oblicza bezpieczeństwa*. *Bezpieczeństwo społeczne*

Współczesny człowiek, żyjący w społeczeństwie informacyjnym, społeczeństwie wiedzy, każdego dnia jest świadkiem oraz częścią dynamicznych zmian w otaczającym go świecie. Zachodzące przemiany mogą być interpretowane w dychotomicznym ujęciu. Część z nich pozytywnie wpływa na podmiotowość jednostki, stymulując jej prawidłowy rozwój, natomiast druga część stanowi zagrożenie w funkcjonowaniu człowieka. Właśnie zagrożenia bezpieczeństwa społecznego stały się przedmiotem analiz, dyskusji studentów i doktorantów oraz młodych pracowników nauki uczestniczących w III Ogólnopolskiej Studencko-Doktoranckiej Konferencji Naukowej *Oblicza bezpieczeństwa*. *Bezpieczeństwo społeczne* organizowanej przez Instytut Bezpieczeństwa i Edukacji Obywatelskiej wraz ze Studenckim Kołem Naukowym Edukacji dla Bezpieczeństwa.

Konferencja odbyła się 11 kwietnia 2016 roku w budynku Wydziału Pedagogicznego Uniwersytetu Pedagogicznego w Krakowie. Wzięło w niej udział 32 prelegentów z ośmiu polskich ośrodków akademickich (Uniwersytetów: Ekonomicznego w Krakowie, Warszawskiego, Jagiellońskiego, Łódzkiego, Rzeszowskiego, Pedagogicznego oraz Akademii Krakowskiej im. Andrzeja Frycza Modrzewskiego i Akademii Obrony Narodowej [obecnie Akademii Sztuki Wojennej]).

Uroczystego otwarcia spotkania młodych adeptów nauki dokonali prodziekan Wydziału Pedagogicznego ds. Studenckich prof. UP dr hab. Katarzyna Potyrała oraz dr Małgorzata Bereźnicka, pełniąca funkcję wicedyrektora Instytutu Bezpieczeństwa i Edukacji Obywatelskiej (IBiEO). Prelegenci zostali podzieleni na pięć paneli (w tym jeden panel obrad plenarnych) moderowanych przez pracowników naukowych IBiEO:

1. Służby mundurowe w kreowaniu bezpieczeństwa społecznego.
2. Wyzwania bezpieczeństwa społecznego w Europie.
3. Zagrożenia bezpieczeństwa wybranych grup społecznych.
4. Rola organizacji społecznych oraz jednostek w kształtowaniu bezpieczeństwa społecznego.
5. Prawno-ekonomiczne problemy bezpieczeństwa społecznego.

W pierwszym panelu przybliżona została rola służb mundurowych Wojska, Policji oraz Straży Pożarnej w kształtowaniu poczucia bezpieczeństwa obywateli. Referaty wygłoszone przez Magdalenę Dobrowolską-Opałę (UW) oraz Karolinę Tworzydło i Arkadiusza Burdę (UP) przybliżyły rolę i zasady funkcjonowania Policji. Uwagę zwrócić należy na pragmatyczne i aktualne przedstawienie zagadnienia: w przypadku zabezpieczenia imprez masowych i podwyższonego ryzyka (zagadnienie to było szczególnie istotne w kontekście zbliżających się wtedy dwóch ważnych wydarzeń: szczytu NATO w Warszawie i Światowych Dni Młodzieży w Krakowie); oraz w przypadku działania Policji na rzecz bezpieczeństwa społeczności lokalnych, ze szczególnym uwzględnieniem zadań prewencji i profilaktyki zdarzeń, jak również działania w zakresie wykrywania przestępczości (omówione zostały akcje i kampanie prowadzone przez Policję na rzecz poprawy bezpieczeństwa).

Podobny charakter miało wystąpienie Magdaleny Bubak i Wojciecha Cendrowskiego (UP), którzy zwrócili uwagę na często pomijany aspekt funkcjonowania Ochotniczych Straży Pożarnych w systemie bezpieczeństwa. Autorzy zwrócili uwagę na udział jednostek ratunkowo-gaśniczych w codziennych działaniach, bardzo często niedostrzeganych z punktu widzenia społecznego, a także przybliżyli rolę OSP w wychowaniu młodych pokoleń. Prawdziwą dyskusję wywołało jednak wystąpienie Piotra Prokopowicza (UP), który na podstawie własnych doświadczeń przedstawił temat dotyczący zaangażowania Sił Zbrojnych poza granicami kraju w ramach misji pokojowych i stabilizacyjnych na rzecz bezpieczeństwa społeczeństwa. W czasie swojego referatu wspominał etapy przygotowania żołnierzy do wyjazdu na misję (współpraca z CIMIC), etapy szkolenia oraz zadania jednostek działających poza granicami Polski. Referat wywołał poruszenie wśród zgromadzonych w auli studentów. Prelegent odpowiadał na pytania związane z etapami selekcji żołnierzy, przygotowania z zakresu bezpieczeństwa kulturowego czy też działań SZ w terenie objętym działaniami wojennymi.

Panel poświęcony bezpieczeństwu europejskiemu został zdominowany przez aktualne problemy, z którymi zmagają się Europa. Przedstawicielki UW – Aleksandra Kuszykiewicz, Marta Miedzińska i Dominika Czapla zajęły się bezpieczeństwem społecznym związanym z kryzysem migracyjnym, funkcjonowaniem obywateli w cyberprzestrzeni oraz odnawialnymi źródłami energii jako alternatywie dla bezpieczeństwa energetycznego Polski. Krzysztof Ścieszka i Estera Weredyńska (UP) przybliżyli zagrożenia związane z renesansem nurtów konserwatywnych w społeczeństwach Europy Zachodniej i Polski. Natomiast reprezentanci UJ – Dawid Dulak i Kamil Leśniewski zwrócili uwagę na prawne aspekty walki z terroryzmem, a także przemilczane zagadnienie handlu żywym towarem w Europie Środkowo-Wschodniej.

Empiryczny charakter miał panel poświęcony zagrożeniom bezpieczeństwa wybranych grup społecznych. Prelegenci zaprezentowali w nim komunikaty ze swoich badań, zwrócić należy uwagę na fakt, że byli to studenci studiów I i II stopnia, którzy swoje analizy prowadzili w porozumieniu ze swoimi opiekunami naukowymi. Martyna Ciempka i Patrycja Zychowicz (UP), Beata Witek (UP) przedstawiły

komunikaty z badań dotyczących bezpieczeństwa i agresji w środowisku szkolnym. Temat ten został również pogłębiony przez Paulinę Pierzge, która zwróciła uwagę na problem mobbingu wśród uczniów. Prawne aspekty walki z mobbingiem przedstawione zostały przez doktorantkę z Akademii Krakowskiej Monikę Krzeczek. Ciekawym uzupełnieniem wystąpień tej części obrad był referat Joanny Hebdy i Adriana Bieli poświęcony codziennym potrzebom seniorów w kontekście bezpieczeństwa społecznego. Zwrócono uwagę na miejsce i rolę seniorów we współczesnym społeczeństwie, podkreślając problem starzenia się społeczeństwa. W kontekście dyskusji po referacie poruszony został ważny aspekt opieki zdrowotnej seniorów oraz samoświadomości badanej grupy w zakresie funkcjonowania systemu Państwowego Ratownictwa Medycznego a także opieki seniorów zmagających się z chorobami przewlekłymi.

Ostatnie dwa panele zostały poświęcone działaniom organizacji pozarządowych (w ujęciu historycznym oraz współczesnym) na rzecz bezpieczeństwa społecznego oraz prawno-ekonomicznym aspektem. Podkreślić należy, że większość prelegentów stanowili przedstawiciele Instytutu Bezpieczeństwa i Edukacji Obywatelskiej – studenci I i II stopnia. Bardzo ciekawe i merytoryczne prezentacje swoich referatów przedstawili studenci pierwszego roku studiów licencjackich kierunku Bezpieczeństwo Narodowe. Katarzyna Kanik i Justyna Ligęza zwróciły uwagę na historyczne aspekty budowania poczucia bezpieczeństwa, poprzez zaprezentowanie roli NSZ w kształtowaniu tożsamości narodowej na przykładzie Żywiecczyny w latach 1945–1951 oraz działaniu Głównej Rady Opiekuńczej w czasie II wojny światowej. Na ponadczasowe przemyślenia Feliksa Konecznego uwagę słuchaczy zwrócił Kornel Marszałek, natomiast Anna Mazgaj, Maja Dutka (UP) i Natalia Grabowska (UJ) przedstawiły zadania i wkład współcześnie działających organizacji pozarządowych w kształtowaniu poczucia bezpieczeństwa społecznego na przykładzie m.in. PCK, PAH, PMM. W panelu prawno-ekonomicznym dominowały zagadnienia i analizy bieżącej sytuacji polityczno-socjalnej w Polsce.

Socjalno-ekonomiczne problemy bezpieczeństwa poruszone zostały w referatach Leslya Ratushna (UEK), Agnieszki Kapusty (UP) i Alberta Bielawicza (UP). Szczególnie ciekawe było wystąpienie drugiej prelegentki przybliżającej rolę programu „500 plus” w polskim społeczeństwie. Prelegentka dokonała krytycznej analizy i starała się przedstawić obiektywną ocenę programu pod kątem rozwoju demograficznego polskiego społeczeństwa. Damian Gardocki (UP) swój czas na wystąpienie przeznaczył na przybliżenie słuchaczom roli Trybunału Konstytucyjnego jako gwaranta bezpieczeństwa wewnętrznego państwa. Temat ten jest nadal aktualnym problemem, który rzutuje na poczucie bezpieczeństwa społeczeństwa.

Obrady plenarne i panelowe cechował wysoki poziom merytoryczny. Rozpiętość tematyczna i badawcza prowadzi do konkluzji, że należy inwestować w rozwój młodych naukowców i to już od samego początku ich styczności z nauką na poziomie uniwersyteckim. Szerokie spectrum zainteresowań respondentów i liczny odzew ze strony studentów i doktorantów wskazują na potrzebę organizowania

kolejnych konferencji, na których będą mogli zdobywać pierwsze naukowe szlify. Kolejna edycja konferencji naukowej z cyklu *Oblicza bezpieczeństwa* zaplanowana jest na kwiecień 2017 roku, a temat przewodni będzie osadzony w nurcie szeroko rozumianego bezpieczeństwa militarnego.

Andrzej Ziarko